

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1842

VII. Kaiser Friedrichs Bestätigung des Bisthumes Havelberg, vom Jahre 1179.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54306)

positus Magdeburgensis, Hubertus Havelbergenſis, Sifridus de Jericho Prepoſiti cum ſuis Conventibus, Guntherus de gracia dei, Reinherus de Liezika Prepoſiti. De laicis vero primus pater noſter adelbertus marchio, cuius ſtudio et conſilio hoc opus noſtre devocionis inchoatum et confummatum preſenti ſcripto ſigillo noſtro ſubter appenſo Eccleſie jam dicte confirmamus; teſtes quoque fratres noſtri Bernhardus comes de aſchersleue, Theodoricus comes de werbene, Hermannus de Orlamunde, Wernerus comes de Oſterburch et Albertus filius eius, Bedericus burchgravius de brandenburch et Sifridus filius eius. Conradus de witin, Richardus de Alesleue, Rodolphus et Heinricus fratres de Jericho, et alii quam plures. Acta ſunt hec Havelberg die primo conſecrationis eccleſie anno dominice incarnationis M^o. C^o. LXX°. Epacta P. Concurrente III^a. Iuditione III^a.

Nach dem Copiarlo Havelbergene des Geſ. Kab. Archives fol. 10. Fehlerhaft abgedruckt bei Buchholz a. a. O. S. 13 — 15. und Küſter Opusculor. Collect. XVI, S. 104.

VII. Kaiſer Friedrichs Beſtätigung des Biſthumes Havelberg, vom Jahre 1179.

In nomine ſancte et indiuidue trinitatis. Fredericus diuina fauente clemencia Romanorum Imperator et ſemper Auguſtus. Pro ratione debiti, quo ex adminiſtracione imperialis celſitudinis omnipotenti deo tenemur, et pro ſpe bonorum eternorum opere pretium arbitrati ſumus inſtaurende et conſeruande havelbergenſi eccleſie diligentem curam impendere, eamque in Jure ſuo domino annuente jugiter inconuulſam manutenerere. Proinde ipſam havelbergenſem eccleſiam, ab anteceſſore noſtro pye memorie Ottone Magno Imperatore in honore ſancte dei genitricis Marie fundatam et poſtea gentilium errore et incurſu nimis deſolatam in noſtram tuicionem ſpeciali deſenſione ſuſcipimus et venerabilem ejuſdem eccleſie epiſcopum hubertum, qui ad reedificationem et reſtaurationem ſue eccleſie feruentiſſime laborat, pyo ſtudio adiuuare uolumus, quia eum et religione deuotum et in noſtra ac Imperii fidelitate firmum et ſtabilem experti ſumus. Prefatam itaque eccleſiam preſenti priuilegio communimus, confirmantes ei quiquid anteceſſores noſtri tres uidelicet Ottones et henricus ſecundus necnon Conradus rex contulerunt. Hoc eſt, havelbergenſis ciuitatis medietatem cum omni jure et ejuſdem burgwardi medietatem cum omnibus uilitatibus ſuis; in prouincia zemzizi, In comitatu werenzonis comitis, duas villas In Mellinga Bum Drogawizi et dimidium ſilue, que dicitur Poregi, cum uillis ex ea uel in ea cultis, In prouincia liezizi Merienburg, que et Cobelize dicitur, cum hiis uillis Priecipini, Rozmoc, Podetal, Cotim, verſewitz, Nieukerim, Malizi, Melcowe, znirdika, Rabum, Priecipim, Jadim; In prouincia Miutga in comitatu autem Werenzonis XXX manſos in hiis uillis Minteshufen, hagerſten, Cythim, Aekeſtun; In uilla que dicitur Robele VI manſos; In prato, quod uulgo dicitur wiſeh, V manſos; In prouincia Nielitizi Nizowe ciuitatem cum toto Burgwardo; In eadem autem prouincia legalem decimationem vna cum illius, quod ad nos pertinet, tributi decimacione; In prouincia Chome plottim ciuitatem totam cum omni Burgwardo; In prouincia Deffere wizoka ciuitatem cum toto burgwardo et vnam uillam Tadenthorpp; In prouincia linagga Potluſtin ciuitatem cum toto Burgwardo et decimam iſtarum prouinciarum hoc eſt zemzizi, liezizi, Nielitizi, defferi, Morizi et decimam tributi, quod nobis ſoluitur de Radwere, et decimam tocius tributi, quod nobis de inferiori marcha ſoluetur. Et quum prenominata ciuitates et uille ſepe irruentibus paganis deuaſtate ſunt et depopulate adeo, ut uel nullo

uel raro habitatore incolantur, uolumus atque precipimus, ut idem Episcopus liberam absque contradictione habeat facultatem, in cathedrali sede edificandi ciuitatem ibique et in omnibus locis locandi colonos de quacumque gente potuerit, ea uidelicet libertate, ut nullus dux, nullus marchio, nullus comes seu uicecomes, nullus aduocatus seu subaduocatus aliquam exactionem inde extorquere audeat, nullus sibi aliquod dominium ibi usurpare presumat, nullus petitiones publicas ibi faciat, nullus eos ad fecanda ligna uel portanda, uel faciendas fossatas cogat, nullus alienus aliquod genus grauaminis eis imponere audeat, sed tantummodo soli havelbergenfi episcopo de hiis omnibus subiaceant et nulli homini de aliquo seruicio, nisi ei uel certo misso suo, respondeant. Preterea speciali priuilegio maiestatis nostre decernimus, ut in regno nostro quecumque magna uel parua persona prefate ecclesie uel episcopo terras uel possessiones uel aliquam alienius rei oblacionem conferre uel vendere uoluerit, liberam hoc faciendi per se habeat facultatem et ecclesia liberam suscipiendi ac possidendi per se habeat potestatem, neque ille, qui donat uel uendit, neque ecclesia, que accipit uel emit, propter hoc ad comitatum ire cogatur. Nulla quoque potestas quasi auctoritate regni tales donationes impedire attemptet. Confirmamus etiam eidem ecclesie oblacionem Comitis Ottonis uillam burgstal cum decima, uillam witemore cum decima, cuius uille medietatem heinricus dux eidem ecclesie contulit. Confirmamus etiam donacionem marchionis Ottonis in usus episcopi uillam Dalchowe cum omni iure et curtem Aland cum omni iure, uillam quoque drozdowe in usus fratrum, uillam quoque Clodene cum omni iure suo. Ecclesiam etiam in iericho cum omnibus appendiciis suis, quam hartwigus hammenburgenfis archiepiscopus de proprietate sua havelbergenfi ecclesie donauit, confirmamus, in qua uenerabilis Anselmus episcopus preposituram canonicorum instituit. Hec igitur omnia, quecumque nunc habentur uel in posterum largicione imperatorum, ducum, Marchionum, principum, nobilium seu cuiuscunque condicionis personarum seu quibuscunque iustis modis adipisci potuerint, sepe dicte ecclesie havelbergenfi et episcopo eiusdem loci confirmamus, omnia regali banno nostro roborantes. Et quum aduocati plurimum solent grauare ecclesias, precipimus, ut nullus aduocatus aliquid exigat, preter consuetum ius aduocacie tempore placiti, quem etiam idem episcopus rite aliorum episcoporum pro sua uoluntate constituat, Subaduocatos uero omnino interdiciamus, quos etiam communis lex totius regni nostri ab aduocacia iusto iudicio remouet. Omnes itaque ecclesie eiusdem possessiones tam in areis, quam in edificiis, mancipiis utriusque sexus, terris cultis et incultis, pascuis, pratis, campis, siluis, uenacionibus, aquis aquarumue discursibus, molendinis, piscationibus, uis et inuis, exitibus et redditibus, questis et inquirendis, ea libertate donamus, ut episcopus liberam habeat potestatem, qualicunque modo ad utilitatem supradicte ecclesie conuertendi. Sunt autem ejusdem episcopatus termini ab ortu fluii, qui dicitur pene ad orientem, ubi idem fluius intrat mare, ab ortu uero fluii, qui dicitur Aldea ad occidentem, ubi idem fluius influit in albam, ab meridie strumma fluius, ab aquilone mare rugianorum, cum interiacentibus nominatis prouinciis Zemzizi, lizzizi, Nielietizi, Defferi, linagga, Morizi, Dolenz, Plote, Mirerezs, Groswin, wanzlo, wostroze. Decernimus itaque et imperiali nostra auctoritate sancimus, ut nullus archiepiscoporum seu episcoporum intra prescriptos terminos aliquod ius sibi usurpare presumat, sed omnia episcopo havelbergenfi episcopali iure subiaceant, tam in decimis dandis quam in aliis, que ad christianam legem spectare uidentur. Quicunque uero contra hanc Imperialis sanctionis paginam temerario ausu agere presumpserit, centum libras puri auri persoluat, dimidium camere nostre ac dimidium prefate ecclesie episcopo. Et ut hec omnia rata permaneant, hanc cartam regali aurea bulla insigniri fecimus. Hujus renouacionis testes sunt wichmannus Magdeburgenfis, Philippus Colonienfis, Conradus Salzburgenfis archiepiscopi, Anno Mindenfis, hermannus Monasterienfis, Arnoldus Osnabruggenfis, Sifridus Brandeburgenfis, Mar-

tinus Misnensis Episcopi alique principes quam plures. Signum domini Frederici Romanorum Imperatoris Inuictissimi.

Ego Gotfridus Imperialis aule Cancellarius uice Christiani moguntini archiepiscopi et Germanie archicancellarii recognoui.

Data in curia sollempni Magdeburg celebrata, anno dominice Incarnationis M^o. C^o. LXXIX. Indictione XII., Regnante domino Frederico Romanorum Imperatore Gloriosissimo anno regni ejus XX°. VIII°. Imperii uero XX°. V^o. III. cal. Julii feliciter amen.

Nach dem Havelberger Copialbuche fol. 4 — 5.

VIII. Pabst Clemens III. beauftragt den Bischof von Havelberg nebst zweien Präbsten, für die Aufrechterhaltung der päpstlichen Decretalien wegen der Prediger-Mönche Sorge zu tragen, im Jahre 1189.

Clemens episcopus seruus seruorum dei Venerabili fratri. . . *) Episcopo havelbergenfi et dilectis filiis Preposito Guströwienfis Caminenfis diocesis ac Decano halberftadenfis ecclesiarum Salutem et apostolicam benedictionem. Frequentes hactenus ymo innummose quodammodo de diuersis mundi partibus venerabilium fratrum nostrorum Episcoporum aliorumque superiorum prelatorum, necnon dilectorum filiorum Rectorum, Curatorum et parochialium sacerdotum querele contra dilectos filios predicatorum et Minorum ordinum fratres sedis apostolice iamdudum excitarunt nostrumque clamoris insinuationibus excitare et fatigare non cessant auditum, quod iidem fratres decretalem dudum editam a felicis recordationis Bonifacio papa VIII. predecessore nostro, que incipit: super Cathedram ac deinde per pie memorie Clementem papam V. predecessorem nostrum in viennensi Concilio innouatam tamen obseruare non curant, sed ipsam transgredi non uerentur in eiusdem sedis contemptum, animarum suarum periculum et eorundem conquerentium et Ecclesiarum parochialium preiudicium et grauamen. Intelleximus quoque quod plerumque prefatis dictorum predicatorum et minorum necnon heremitarum sancti Augustini et Carmelitarum ordinum fratribus, in cuius ordinis dictorum heremitarum personis idem predecessor Bonifacius decretalem predictam, in qua tantum de ipsis Predicatorum et Minorum cauetur ordinibus, per omnia uoluit postmodum integraliter et inconcuffe seruari, quamque subsequenter felicis recordationis Johannes papa XXII. predecessor noster ad dictorum Carmelitarum fratrum ordinem antedictum quoad omnia in ea contenta extendit, a predictis Episcopis, Prelatis, Rectoribus, Curatis et sacerdotibus contra tenorem decretalis pregrauas injurie atque molestie in diuersis partibus inferuntur. Nuper etiam pro parte dilectorum filiorum Rectorum parochialium ecclesiarum Ciuitatis et diocesis halberftadenfis nobis extitit intimatum, quod predicti eorundem predicatorum, minorum, heremitarum et Carmelitarum ordinum fratres contra tenorem decretalis eiusdem multa eidem Rectoribus ac eorum singulis grauamina et injurias inferunt et iacturas. Quia igitur parum esset iura condere, nisi qui eadem tueatur existat, Nos dicti Johannis predecessoris, qui decretalem predictam de fratrum suorum consilio uoluit et mandauit integraliter obseruari, uestigiis inherentes, Discretionis nestre per apostolica scripta mandamus, quatinus uos uel duo aut vnus uestrum per uos uel alium

*) Der Name fehlt in dem Mundo der päpstlichen Bulle.